

...plukovníka Ing. Pavla KOLÁŘE, CSc., zástupce ředitele Kriminalistického ústavu Praha pro vědu a zahraniční styky

Na podzim loňského roku se v Praze uskutečnil dvoudenní mezinárodní seminář s názvem „Identifikace osob a věcí při událostech s velkým počtem obětí“. V kongresovém sále Ústřední vojenské nemocnice seminář uspořádal Kriminalistický ústav Praha. Zeptali jsme se na podrobnější informace o této akci, která přece jen nepatří k běžným nejen u nás, ale přinejmenším také v evropském měřítku.

Jak vůbec vznikla myšlenka uspořádat takový seminář?

Musím předeslat, že letošnímu semináři předcházela v roce 2005 jednodenní seminář s názvem Identifikace osob a věcí při událostech s velkým počtem obětí, který pořádal Kriminalistický ústav rovněž v Praze. Jedním z popudů k jeho uspořádání byla mezinárodní tematická konference, která se uskutečnila 27. května 2005 v Haagu při výročním zasedání ENFSI, což je evropská síť forenzních institutů nebo laboratoří. Název konference v Haagu byl totožný s jejím obsahovým zaměřením: Terorismus a kriminalistická znalecká činnost. Haagská konference poukázala na úlohu kriminalistických znaleckých institucí v procesu objasňování terorismu a identifikace obětí mimořádných událostí. Oba naše semináře přispěly k vytvoření podmínek pro kvalitní naplnění této úlohy v případě potřeby.

Proč se jejich uspořádání podjala právě Česká republika?

Chopili jsme se iniciativy, protože v té době, zejména v souvislosti s nebezpečím terorismu a po východoasijské tsunami, u nás vznikaly myšlenky a záměry na tvorbu týmů specializovaných na vyšetřování závažných událostí typu katastrof a mimo jiné i na identifikaci jejich obětí, tedy DVI. Než se do takové věci pustíte, je dobře se seznámit s tím, jak to dělají jinde, jaké jsou konkrétní zkušenosti. Pomohlo i to, že dva genetici z Kriminalistického ústavu Praha už předtím působili při identifikaci obětí tsunami v Thajsku, kde získali první zkušenosti z práce mezinárodních týmů DVI a navázali kontakty s dalšími specialisty z Evropy. Oslovili jsme vytípané evropské odborníky a kriminalistická pracoviště, a protože o seminář a účast na něm byl zájem, nic nebránilo jeho uspořádání. Už první seminář se nám podařilo naplnit nebo spíš přeplnit kvalitním souborem odborných přednášek, další jsme dokonce museli odmítnout.

To byl důvod, proč jste uspořádali seminář po roce znova?

V zásadě ano. Měli jsme pocit, že při prvním semináři se ještě neřeklo všechno. Současně se sborníkem přednášek z prvního semináře jsme rozeslali dotazník, zda partneři z členských zemí ENFSI mají zájem o to, aby se seminář po roce zopakoval. Většina odpovědí byla pozitivních a převládala požadavek, aby seminář byl delší, alespoň dvoudenní. Semináře se však také do značné míry odlišovaly obsahem. Zatímco při prvním přednášející vesměs prezentovali své působení při DVI po konkrétních událostech, jako byly tsunami, letecké katastrofy nebo například požár v tunelu pod horou Mont Blanc, při druhém semináři už větší

ni operační připravenosti, organizace jejich práce, samozřejmě i příprava a pravidelný výcvik a v neposlední řadě mezinárodní spolupráce týmů DVI. V tom vidím hlavní a nenahraditelný přínos semináře. Jenom připomínám, že kriminalisticko-technická a expertizní pracoviště se v případech typu katastrof zapojují nejen do identifikace obětí, ale mají nezastupitelnou funkci i při dokumentaci místa události, vyhledání a zajištění kriminalistických stop a jejich další zpracování.

Jaká byla na loňském, druhém semináři účast?

Přijelo celkem 26 odborníků z Dánska, Francie, Německa, Nizozemska, Norska,

DVI*) identifikace obětí neštěstí

Účastníci konference se podrobně seznámili se speciálním vozidlem Zdravotnické záchranné služby hlavního města Prahy, jehož použití se předpokládá v případech událostí s vyšším počtem obětí. Kamionový modul obsahuje dispečerské a štábní pracoviště, třídicí pracoviště s dvanácti akutními lůžky, úložný prostor pro zásobu zdravotnických pomůcek, přístrojů, léků a materiálu a stroje s technologickým vybavením.

K obsluze kamionu a jeho rozvinutí na místě postačuje jedna osoba – řidič.

***) disaster victim
identification**

na aktivních účastníků přinesla určitá shrnutí, zobrazení a poučení z těchto akcí. Na tom už se dají budovat takzvané standardní operační postupy a typové projekty pro řešení případů DVI včetně začlenění týmů do Integrovaného záchranného systému, vybavení týmů DVI a jeho údržba na úrov-

Polska, Slovenska, Slovinska, Španělska, Švýcarska a Velké Británie. Z České republiky se semináře zúčastnilo 71 policistů a pracovníků dalších relevantních institucí. Účastníci si vyslechli 11 odborných příspěvků a zhlédli několik dalších prezentací.

Mohl byste odborný program semináře nějak přiblížit?

Část příspěvků se věnovala organizaci práce. Zmíním se jen o některých. Třeba

vlastní provedení, vyhodnocení mise, mezinárodní spolupráce a výběr a výcvik členů týmu. Francouzské četnictvo má identifikační tým s velkými zkušenostmi z práce doma i v zahraničí. Yves Schuliar popsal jednotlivé fáze činnosti a doporučení pro práci na místě události. Náznorně se věnoval postupu identifikačního procesu a vše dokumentoval na případu havárie letadla v srpnu 2005 ve Venezuele.

Gunnar Johnsen z Dánska je předsedou pracovní skupiny pro DVI formuláře Interpolu. Popsal stávající formuláře, které se používají pro identifikaci v případech s velkým počtem obětí, vyzval k návrhům změn, jimiž by měly být tyto rozsáhlé formuláře zlepšeny, a informoval o software Plass Data vyvinutém pro záznam identifikačních dat.

Britský velitel pro identifikaci obětí hromadných neštěstí Graham Walker se vrátil k londýnským teroristickým útokům. Zdůraznil, že v každé fázi identifikačního pro-

**Plukovník Ing. Pavel Kolář, CSc.,
při zahájení konference**

Zdeněk Hanuška z Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR informoval o legislativním zakotvení, struktuře a fungování Integrovaného záchranného systému a o typových plánech činnosti. Zmínil se o pomoci obětem mimořádných událostí, kterými nejsou jen zemřelí, ale i jejich rodiny.

Konkrétním možností identifikace osob byla věnována tři vystoupení. Profesorka Dostálová z pracoviště EUROMISE představila elektronický záznam zubní dokumentace, doktorka Eliášová z Kriminálního ústavu Praha hovořila o identifikaci s pomocí rentgenových snímků a doktor Pilin z Ústavu soudního lékařství a toxikologie I. lékařské fakulty UK referoval o metodě určení věku neznámé osoby měřením barvy zubní tkáně.

Jsou česká pracoviště z tohoto hlediska na odpovídající odborné úrovni?

Dá se říct, že nijak nezaostáváme. Pole identifikačních metod je poměrně omezené: genetika, tedy analýza DNA, dále antropologie, soudní stomatologie a klasická daktyloskopie – když pomenu další

**Společná fotografie účastníků
před kongresovým sálem
Ústřední vojenské nemocnice v Praze**

Lynn Aspinallová informovala o tom, že německý DVI tým je zařazen u Spolkového kriminálního úřadu. Tvoří ho šest stálých pracovníků a dalších 170 odborníků, kteří pracují v jiných oblastech a jsou připraveni pro případ nasazení. Popsala základní úkoly týmu, kterými jsou příprava mise z hlediska výběru lidí a logistického zabezpečení, její

cesu je nutné mít na mysli bezpečnost práce a ochranu zdraví pracovníků, ale zejména je zapotřebí získat co nejvíce kriminalistických informací o případném obhajobě činu, zjištění a usvědčení pachatelů. Ke každému místu, kde dojde k nějaké takové události, se musí přistupovat jako k místu činu. Záchranné a vyprošťovací práce by se měly organizovat a provádět tak, aby kriminalistické stopy zůstaly co možná zachovány. K tomu je třeba školit i příslušné týmy.

Graham Williams ze společnosti Kenyon, která působí v Británii, USA a Austrálii, se zabýval aspektem spolupráce státních a soukromých organizací při zvládání následků hromadných neštěstí. Na příkladu londýnských výbuchů v roce 2005 zobecnil celý postup od zřízení řídicího centra přes zajištění těl obětí, jejich označení a transport na místo identifikace, použití různých identifikačních metod a elektronických pomocných systémů až po komunikaci s pozůstalými.

metody, které by se daly označit jako taktické. Ve všech uvedených oborech jsme přinejmenším na evropské úrovni. Máme například národní databázi DNA, která v některých evropských zemích dosud není ustavena. Metodu jejího naplňování lze použít i pro DVI, a to i s využitím zmíněného, mezinárodně akceptovaného software Plass Data.

Bude se takový seminář o DVI u nás ještě opakovat?

Na to neumím jednoznačně odpovědět, ale v tomto roce to zřejmě nebude. Nyní se společně se službou kriminální policie a vyšetřování zaobíráme myšlenkou uspořádat letos rozsáhlejší cvičení zaměřené na problematiku leteckých nehod, jejich vyšetřování a další související úkony. K tomu bychom jako pozorovatele a poradce přizvali vybrané zahraniční hosty. Lze tedy konstatovat, že na tradici seminářů k této problematice bychom chtěli pracovat dál, i když formy a frekvence jednotlivých akcí se mohou modifikovat.

Přemysl LIŠKA

Foto Kriministický ústav Praha